

Zlatan Vauda – dirigent Dečjeg hora Radio-televizije Beograd

Apstrakt

Kompozitor Zlatan Vauda svestrana je umetnička ličnost, koja je svojim profesionalnim angažovanjem aktivno uticala na oblikovanje srpskog, ali i jugoslovenskog muzičkog života druge polovine XX veka. Među delatnostima koje je obavljao posebno se ističe rad sa Dečjim horom Radio Beograda (kasnije Radio-televizije Beograd – RTB), koji je, kao dirigent, predvodio više od tri decenije, u periodu od 1953. do 1986. godine. Učestvovanje u različitim programskim projektima, nastupi na koncertima i festivalima širom nekadašnje Jugoslavije i u inostranstvu obeležili su najuspešnije godine u karijeri tog ansambla. Od strane muzičkih profesionalaca Vauda je bio prepoznat kao vrhunski poznavalac problematike u vezi sa formiranjem dečjih horova, ali i kao istraživač na planu obogaćivanja horskog repertoara, što je rezultiralo brojnim predavanjima koja je na te teme održao studentima dirigovanja, nastavnicima muzičkog vaspitanja (danas muzičke kulture), kao i dirigentima koji su sa decom radili. Njegovo praktično iskustvo bilo je podsticajno i za osnivanje mnogih dečjih horskih grupa, čiji su dirigenti često i sami bili nekadašnji članovi „Vaudinog Dečjeg hora“, što je naziv po kome je šira javnost prepoznavala Dečji hor RTB.

ključne reči: Zlatan Vauda, Dečji hor RTB, dirigent

„Kako se postiže uspeh? Pevati, pevati i samo pevati!“¹
(Zlatan Vauda)

Umetnička ličnost Zlatana Vaude (1923–2010) izuzetno je kompleksna i razvijala se u više različitih pravaca. Kompozitor, dirigent, pedagog, muzički producent i predavač – samo je deo oblasti u okviru kojih je predano radio i ostavio značajan trag, o čemu svedoči

¹ Paladin 2013, 77.

i njegova bogata umetnička biografija. Pored kompozicija, među kojima su mnoge i danas prisutne na koncertnim i muzičko-scenskim podijumima, u srpskom muzičkom životu, ali i šire – jugoslovenskom, njegovo prezime je bilo i ostalo sinonim za Dečji hor Radio-televizije Beograd (RTB),² koji je predvodio više od tri decenije, upisujući to vreme u njegovu biografiju kao „zlatni“ period koji su obeležili vrhunski koncertni nastupi. Akademik i kompozitor Dejan Despić je, govoreći o tome, ukazao da su muzička i stručna javnost, kao i štampa, upravo zbog navednih činjenica ansambl često nazivali „Vaudin hor“ (Iz intervju sa Dejanom Despićem).

Sa Dečjim horom, koji je osnovan pod okriljem Radio Beograda 1947. godine, Vauda je počeo da radi 1953. godine. U to vreme ansambl je uz prve dirigente, Ljubomira Kocića (1947–1950) i Srđana Barića (1950–1953), već načinio korake na koncertnoj, ali i operskoj sceni.³ Vaudina vizija njegovog delovanja, dolaskom na čelo hora, bila je usmerena ka još kompleksnijem repertoaru, ali i aktivnijem učešću u kulturnom životu Beograda, Srbije i cele tadašnje Jugoslavije. Želeo je da napravi ansambl koji će profesionalno biti u mogućnosti da interpretira složeni repertoar – od koncertne domaće i inostrane *a cappella* literature do velikih vokalno-instrumentalnih dela, sa idejom da kvalitet izvođenja dece da podstrek domaćim stvaraocima da se oprobaju u žanru dečje horske muzike, te da ožive i žanr dečje pesme. Mogućnost da u tom pravcu usmeri perspektivu delovanja Dečjeg hora Vaudi je dala činjenica da je već imao formiranu dobru strukturu muzikalnih pevača, sa kojima bi, uz proširenje broja članova, dobio i puniji zvuk. U prilog njegovom profesionalnom entuzijazmu išla je i opšta društvena slika tadašnje Jugoslavije, koja je, posle godina Drugog svetskog rata, bila usmerena ka obnovi zemlje u svakom smislu – od izgradnje ratom oštećenih gradova, do postavljanja temelja opšteg kulturnog života, što je podrazumevalo i muziku. U takvoj društvenoj klimi Vauda je započeo svoj rad kao dirigent Dečjeg hora. Školovan kao kompozitor (klasa prof. Marka Tajčevića, na Muzičkoj akademiji u Beogradu), on je još tokom stu-

² Tokom svoje istorije duge više od sedam i po decenija, Dečji hor je promenio više naziva. S obzirom na činjenicu da je za vreme Vaudinog rada sa tim ansamblom, najduže nosio ime Dečji hor Radio-televizije Beograd (RTB), u ovom radu će biti korišćen taj naziv (prim. A. P).

³ Dečji hor, koji je tada delovao pod imenom Pionirska kulturno-umetnička grupa Radio Beograda, izveo je 1949. godine na Kolarčevom narodnom univerzitetu (tadašnji naziv za Kolarčevu zadužbinu) operu *Bajka o repi* sovjetskog kompozitora M. Jordanskog. To je bila prva opera kod nas koju su izvela sama deca. Nema podataka o tačnom datumu kada je predstava izvedena, osim podatka o godini (Paladin 2013, 16).

dija pokazao afinitet prema dirigovanju, usavršavajući se, kasnije, u tom smeru i kod Hansa Svarovskog (Hans Swarowski) (Sabo 2020, 196). Pravi profesionalni izazov za njega je bio kontinuirani rad sa dečjim ansamblom, iz koga su proistekla brojna iskustva. Ona su, kasnije, dovela do toga da Vauda postane prepoznat kao renomirani dirigent hora ovakvog tipa, ali i vodeći predavač na mnogim domaćim, pa i evropskim susretima dirigenata i horova, o temama koje su obuhvatale problematiku rada i pevanja sa decom.

Značajnu pažnju Vauda je davao oblikovanju repertoara, proširenju programa dečjim pesmama, od kojih je neke napisao i nekadašnji dirigent hora – Srđan Barić.⁴ Razlog za ovakav koncept bila je činjenica da je delovanje ansambla ovakvog tipa, pored kulturnološkog značaja, imalo i edukativnu ulogu. To će, kasnije, vreme i potvrditi Vaudinim stalnim angažovanjem u okviru različitih radionica namenjenih pedagogima koji su predavali predmet muzičko vaspitanje,⁵ ili vaspitačima koji su imali ambiciju da naprave hor od najmlađih pevača.⁶ Takođe, uloga ansambla je bila afirmisanje pevanja kod dece, jer je tendencija društva tog vremena bila usmerena ka zajedničkom okupljanju „pionira u kulturnim delatnostima kakvo je, na primer, bilo pevanje u horu“ (Paladin 2013, 21). Činjenica da je ansambl, kao prvi profesionalni dečji hor,⁷ često javno nastupao i vrlo brzo postajao sve popularniji u okviru svoje generacije, išla je u prilog takvoj tendenciji. Vauda, međutim, nije podilazio ukusu dece, već je negovao specifičnu repertoarsku politiku, po kojoj će Dečji hor RTB veoma brzo postati i poznat. Angažovano je radio na

⁴ U srpskoj muzičkoj istoriji Srđan Barić (1927–2005) ostaje zabeležen kao jedan od retkih autora koji su značajan deo svog opusa posvetili dečjoj horskoj literaturi, ali i oživljavanju žanra dečje muzike. Njegove kompozicije nastale 1951. godine, koje su i pisane za Dečji hor RTB, *Strašan lav* i *Lovac Joca*, i danas su legendarne dečje pesme (Paladin 2013, 17).

⁵ Danas Muzička kultura (prim. A. P).

⁶ Vauda je od 1979. godine, kao saradnik Zavoda za unapređenje, vaspitanje i obrazovanje, više puta bio angažovan kao predavač na seminarima koji su organizovani za nastavnike muzike SR Srbije u Domu pionira. Svoja iskustva je i praktično pokazivao na primeru pevanja Dečjeg hora, koji je postao ogledni ansambl. To je podrazumevalo da su nastavnici muzičkog vaspitanja mogli da prisustvuju probama, da posmatraju način na koji dirigent radi sa ansamblom, da nauče kako se rešavaju pojedini vokalni problemi, ali i da u dijalogu sa Vaudom dobiju informacije na koji način da rade na intonaciji, kako da oblikuju koncertni program, kako da naprave selekciju pevača za ansambl itd. (Iz intervjua sa Zlatanom Vaudom).

⁷ Pojam „profesionalni“ ovde se koristi u smislu institucionalno organizovanog ansambla, koji je osnovan kako bi svojim delovanjem upotpunio potrebe programa Radio Beograda za sadržajima dečje muzike (prim. A. P).

programu dela starih majstora i prvi je izvodio renesansnu muziku, poznajući činjenicu da u interpretiranju muzike te epohe ansambl na najbolji način može javno pokazati svoj kvalitet. Takođe, znao je da takve kompozicije značajno utiču na razvoj sluha i oblikovanje intonacije. Tekstove je, često, prevodio na srpski jezik, čime je postigao da ih pevači pevaju sa većim razumevanjem (Iz intervju sa Verom Zloković).⁸

Istovremeno je radio i na savladavanju horskih minijatura domaćih stvaralaca. Vrhunski umetnički dometi u izvođenju tog repertoara, koji su obeležili koncertne i druge javne nastupe, podstakli su mnoge kompozitore da se stvaralački oglase upravo u domenu dečje horske literature. Među njima su bili autori koji su sa iskrenom podrškom pratili rad ansambla, ali se i divili Vaudinom umeću u oblikovanju horske boje – Vojislav Kostić, Srđan Barić, Ludmila Frajt, Borivoje Simić, Aleksandar Obradović, Dušan Radić, Enriko Josif, Vojislav Simić, Dušan Kostić, Konstantin Babić, Dejan Despić, Slobodan Atanacković, Rastislav Kambasković, Radoslav Graić i mnogi drugi, koji su, pišući kompozicije na stihove domaćih pesnika – Čika Andre, Dušana Radovića, Dragana Lukića i drugih, oblikovali novi tip dečje pesme (Paladin 2013, 28).

Vaudin samostalni kontinuirani rad sa decom, bez asistenata, uz različite korepetitore, brzo je dao rezultate. Hor je rastao i po broju članova i po kvalitetu horskog pevanja. Boja ansambla je oblikovana kroz vokalize, nastupe i žanrovski različite repertoare. Pomenuto potvrđuju i odlični kritički napisi u dnevnoj štampi. Povodom koncerta na Kolarčevom narodnom univerzitetu u Beogradu (danas Kolarčeva zaužbina), kritičar Milutin Radenković je napisao: „Dečji hor Radio-televizije Beograd je na svom javnom koncertu prikazao pre svega – što naročito treba podvući kada je u pitanju dečji hor – uzornu disciplinu skupnog pevanja, lepu zvučnu homogenost, plastičnost u istkivanju polifone strukture horskog stava i znatan stepen gipkosti u dinamičkom nijansiranju. Sva ova pozitivna svojstva koji dečji hor beogradske Radio-televizije nesumnjivo svrstavaju u reprezentativne ansamble ove vrste kod nas rezultat su dugogodišnjeg strpljivog i pedantnog pedagoškog rada dirigenta hora Zlatana Vaude“ (Radenković 1964).

Kao profesionalna prekretnica u radu Dečjeg hora može se označiti 1956. godina, koja je obeležila i njegovo kasnije uspešno delo-

⁸ Vera Zloković, kompozitor i umetnički direktor ansambala „Musica Antiqua“ i „Musica Antiqua Serbiana“, bila je član Dečjeg hora od 1960. do 1965. godine (Iz intervju sa Verom Zloković).

vanje. Te godine ansambl je, uz veliki izvođački aparat i eminentne soliste, izveo dva značajna vokalno-istrumentalna dela – *Pasiju po Mateju* Johana Sebastijana Baha (Johann Sebastian Bach) i *Jovanku Orleanku* Artura Honegera (Arthur Honegger), uvršćujući se u red izvrsnih izvođača, spremnih za složene partiture umetničke muzike. O tome svedoči i kritika objavljena posle koncerata. Nepoznati kritičar lista *Borba* je konstatovao: „Brojno mali ali glasovno svež i vrlo muzikalni dečki hor Radio Beograda [...] odlično je pevao svoje partije“ (Nepoznati autor, 1956), dok Dušan Plavša, u *NIN*-u piše da je „Dečki hor Radio Beograda izveo svoju deonicu ozbiljno i sigurno!“ (Plavša 1956). Slični komentari pratili su nastupe ovog ansambla i u narednom periodu. Povodom izvođenja Britnovce *Prolećne simfonije* 1960. godine Milutin Radenković je u kritici posebno istakao „vrlo uspelo sudelovanje Dečjeg hora koji je spremio Zlatan Vauda“ (Radenković 1960). Tokom šezdesetih učestvovali su i u izvođenju *Mise* Igora Stravinskog (1964) i oratorjuma *Preživeli iz Varšave* Arnolda Šenberga (1964). U Zagrebu su, sa Mešovitim horom RTB i Zagrebačkom filharmonijom, izveli *Pasiju po Luki* Kšištofa Pendereckog (Krzysztof Penderecki) (1969). Nastup gostiju iz Beograda okarakterisan je kao „najveći domet muzičkog umijeća“ (Kovačević 1969). U Skoplju su 1972. godine pevali deonicu dečjeg hora u *Rekvijemu* Dmitrija Kabalevskog, povodom obeležavanja pedesetogodišnjica Oktobarske revolucije i dana oslobođenja Skoplja. U izvođenju ovog dela učestvovali su i 1977. godine na Dubrovačkim ljetnim igrama. Na repertoaru ansambla prvi put se 1976. godine našla i *Osmo simfonija* Gustava Malera (Gustav Mahler), a 1977. i Bahova *Pasija po Mateju*. Dve godine kasnije, 1979, pevali su i *Faustovo prokletstvo* Hektora Berlioza (Hector Berlioz), a 1980. godine su izveli komičnu kantatu *Učitelj* Geoga Filipa Telemana (Georg Philipp Telemann). Jedan od vrhunaca vokalno-istrumentalne literature bila je svakako i *Dante simfonija* Franca Lista (Franz Liszt), izvedena 1986. godine.

Vauda je negovao i repertoar domaće vokalno-istrumentalne muzike. Od 1963. godine, kada je izvedena *Druga simfonija (In memoriam poetae)* za orkestar i dečki hor Bruna Bjelinskog, na programu ansambla su se našla mnoga dela domaćih stvaralaca. Intonativna preciznost u izvođenju zahtevnog repertoara savremene zvučnosti bila je deo studioznog Vaudinog rada, koji se bazirao na demistifikovanju pojma „savremeno“ kod dece i njegovom pevačkom tretiranju na način kako je pevana literatura iz bilo koje epohe. Na osnovu toga, Dečki hor je, kroz Vaudin period, izvodio mnoga nova kompozitorska ostvarenja, „te postao ansambl koji suvereno vlada

kako dečijom horskom pesmom, tako i ozbiljnim delima savremene muzičke literature“ (Paladin 2013, 35).

Šezdesetih godina XX veka Dečji hor je učestvovao u izvođenju dela *Rustikon* (1964) i *Simfonije u jednom stavu* (1966) Enrika Josifa. Pevali su *Opelo* (1964) i *Svodove senke* (1966) Vojislava Kostića (1964), kao i *Uspavanu zemlju* (1966) Dušana Radića. Tokom osme decenije XX veka na repertoaru našla se kantata *Rastimo* (1972) Srđana Barića, *Iskre*, kantata za recitatora, mešoviti hor i simfonijski orkestar (1974) Vojina Komadine, dela *Opomena* (1974), *Svjetu na vidiku* (1976), *U ime istine* (1978) i *Korak* (1980) Zorana Hristića, *Buna protiv dahija* (1979) Rajka Maksimovića. Osamdesetih godina XX veka ansambl je nastupao u izvođenju oratorjuma *Jutro* (1981) Zlatana Vaude, dela *Slobodišta* (1981) Enrika Josifa, *Kolona smrti* (1982) Josipa Kalčića, kantate *Baština vetrova* (1982) Rastislava Kambaskovića, scenskog oratorijuma *Sluga Jernej* (1984) Nikole Hercigonje, kantate *Trešnjeva frula* (1984) Slobodana Atanackovića, a pevali su i triptih *Mrtvo dete* (1984), kao i dela *Muzika za Jasenovac* (1986) i *Tri korala* (1986) Ingeborg Bugarinović i *Ep o slobodi* (1985) Borisa Papandopula (Paladin 2013).

Domaći dečji festivali i drugi događaji namenjeni tom uzrastu bili su koncertna pozornica na kojoj je Dečji hor bio, na poseban način, zaštitni znak. Među njima je, svakako, manifestacija „Susreti četvrtkom“ (osnovana 1958), osmišljena kao muzička pozornica na kojoj su se deca u publici upoznavala sa različitim temama u oblasti „života, nauke i umetnosti, sa stranim zemljama i ljudima“ (Paladin 2013, 27). Iako je programska tendencija „Susreta“ bila usmerena ka konceptu „deca pevaju za decu“, Vauda je zastupao stav da deci treba pokazati najbolje od umetnosti. U tom smislu je već na prvom nastupu izveo kompozicije Roberta Šumana (Robert Schumann), Petra Iljiča Čajkovskog, Volfganga Amadeusa Mocarta (Wolfgang Amadeus Mozart) i Ludviga van Betovena (Ludwig van Beethoven), a potom i „numere iz Diznijevih crtanih filmova ili prearanžirane najpopularnije šlagere“ (Paladin 2013, 27), čiji su tekstovi bili bliski deci. Takav koncept zadržao je i kasnijih godina, a kao svojevrsni programski model predstavio ga je i kroz nastupe na Jugoslovenskom festivalu deteta, u Šibeniku, gde je hor prvi put koncert imao 1969. godine.

Od 1966. godine, Dečji hor je više puta nastupao i na Dubrovačkim ljetnim igrama. Prvi put, sa horom Doma JNA,⁹ učestvovao je u

⁹ Danas Hor Umetničkog ansambla Ministarstva odbrane „Stanislav Binički“ (prim. A. P.).

izvođenju *Ratnog rekvijema* Bendžamina Britna (Benjamin Britten). U potonjim godinama on će se na gostovanjima na tom festivalu predstaviti pevajući deonicu dečjeg hora u *Pasiji po Luki* Kšištofa Pendereckog (1967), delu velikih dimenzija, teških vokalnih zahteva, u potpunosti savremenom i avangardnom. Pored koncerata vokalno-instrumentalne muzike, ansambl je imao i samostalne nastupe. U Atrijumu palate Sponza, 1967. godine, u okviru programa „Ponoćna serenada“, nastupili su sa programom, o kome je kritičar Igor Mandić pisao u listu *Vijesnik*: „Dirigent Zlatan Vauda s pažnjom je vodio svoje malene pjevače, kao prikladnu instrumentalnu pratnju, osvijetlavši duh skladatelja kao što su bili Kir Andrea, Kir Stefan Srbina, Kir Atanasiu, Jakob Galus, Mark Antonio Romana, Ivan Lukačić, Vinko Jelić. Po svemu to je bila senzacija kakva se rijetko doživljava“ (Mandić 1967).

Dečji hor RTB je učestvovao i na značajnim festivalima u Beogradu. Njegovo ime upisano je i u bilten prvih Beogradskih muzičkih svečanosti, koje su održane 1969. godine. Od tada, publika tog značajnog festivala često je imala prilike da sluša ansambl, koji je uglavnom učestvovao u izvođenju velikih vokalno-instrumentalnih dela. Od 1972. redovno su nastupali na Beogradskom proleću, u okviru koga je postojao dan dečje zabavne muzike. Kompozitor Rade Radivojević je, svedočeci o tom vremenu, ukazao da je Vauda bio veoma rezervisan za ideju da pevaju na festivalu takvog tipa. Smatrao je da bi to smetalo reputaciji „ozbiljnog hora“, koju je on kao dirigent postepeno gradio. Međutim, deci se repertoar zabavne dečje pesme veoma dopadao, što je bio razlog zbog koga je Vauda pristao da uzmu učešće, nagrađujući ih tako, u nekom smislu, za velika pregnuća koja su davali u savladavanju savremenih dela, koja im, sigurno, na prvim probama, nisu bila prihvatljiva i pevljiva (Iz intervju sa Radetom Radivojevićem). Više puta od 1970. godine nastupali su na Zmajevim dečjim igrama u Sremskoj Kamenici i Novom Sadu, a u saradnji sa Muzičkom omladinom Jugoslavije pevali su u mnogim gradovima Jugoslavije, najčešće *a cappella* program starih i savremenih jugoslovenskih kompozitora.

Uspešni nastupi koje je Dečji hor RTB ostvario već prvih godina rada sa Zlatanom Vaudom bili su odlična referenca za pozive na brojna gostovanja u celoj tadašnjoj Jugoslaviji, ali i u Evropi. Posebno važan bio je njihov umetnički susret šezdesetih godina XX veka sa dirigentom Milanom Horvatom, koji je bio oduševljen bojom i zvukom hora, te pun profesionalnih pohvala za Vaudin predani i minuciozni rad, koji je na koncertnoj sceni dao vrhunске rezultate. Horvat ih je često, kasnije, pozivao na gostovanja u gradovima

u kojima je dirigovao velika vokalno-instrumentalna dela, dajući ansamblu, sa velikim poverenjem, da peva deonice dečjeg vokalnog stava.

Prvo inostrano gostovanje bilo je 1957. godine u Diseldorfu na Drugom međunarodnom festivalu dečjih horova, na kome su nastupili renomirani dečji ansambl iz Evrope. Kuriozitet njihovog nastupa bio je repertoar sačinjen od dela domaćih stvaralaca.¹⁰ Među izvedenim kompozicijama bile su *Mi, deca* i *Papagaj, svitac i majmun* Marka Tajčevića, *Na ranilu* Stevana Mokranjca, horske minijature *Makedonska narodna* i *Radosna pesma* Borivoja Simića, *Pahuljice* Zlatana Vaude, *Nesporazum* Ive Lotke Kalinskog, *Hvalisavi zečevi* i *Pecači* Aleksandra Obradovića i kompozicije Srđana Barića *Strašnilav, Šta je strašno i Zašto*“ (Paladin 2013, 24). Na primeru repertoara sa ovog nastupa može se primetiti Vaudina sposobnost za rafinirani odabir kompozicija, kroz koje je njegov ansambl mogao da pokaže najbolje izvođačke performanse: od ozbiljne horske literature, koja nije tendenciozno pisana za dečji hor, do dečje pesme, kojom je na najbolji način prezentovana radost dečjeg horskog pevanja. Ansambl je 1965. godine nastupio na koncertu povodom obeležavanja jubileja Radio Budimpešte, na kome su pevali dečji horovi radio-stanica iz Rumunije, Nemačke, Poljske, Bugarske, Čehoslovačke, hor Pedagoške akademije iz Sovjetskog Saveza. Dečji hor RTB se, kao što je to bila uobičajena praksa na gostovanjima, predstavio programom dela domaćih stvaralaca, među kojima su bili *Ričerkar* Franciskusa Bosinensisa, Mokranjčeva kompozicija *Na ranilu*, *Makedonska pesma* Borivoja Simića, Vaudina minijatura *Mravi* i *Čapljinški tatari* Slavenskog (Paladin 2013, 40).

Godine 1968. slušala ih je publika u Zapadnoj Nemačkoj, u gradu Reklinghauzenu, na Rurskom festivalu. Pored samostalnog nastupa, uzeli su učešće i na četiri koncerta na kojima je, uz veliki izvođački sastav, izveden Britnov *Ratni rekvijem*. Naredne godine su u Salcburgu pevali na zatvaranju sezone Salcburškog kulturnog udruženja, a potom, iste godine, sa Mešovitim horom i Simfonijskim orkestrom RTB bili na turneji po Italiji i Francuskoj, gde su imali značajnu ulogu u izvođenju *Pasije po Luki* Pendereckog. Hor je nastupio i na godišnjoj Gala priredbi UNICEF-a posvećenoj deci sveta, koja je 1974. godine održana u Parizu, izvodeći po „jednu kompoziciju domaćih autora, Đorđa Karaklajića i Aleksandra Obradovića, i po jednu englesku i francusku dečju pesmu“ (Paladin 2013, 69).

¹⁰ Pod pojmom „domaći stvaraoci“ u ovom radu se podrazumevaju jugoslovenski kompozitori (prim. A. P.).

Značajno mesto u biografiji Dečjeg hora RTB ima gostovanje u Beču 1984. godine, na poziv dečje organizacije „Kindersfreunde“, u okviru proslave Svetskog dana deteta. Tokom boravka održali su sedam koncerata, u prepunim bečkim dvoranama, između ostalih i u Gradskoj većnici i u Jugoslovenskoj ambasadi. „Vrhunac je, međutim, bio nastup u evropskom centru UNICEF-a, 10. septembra. Publici su se predstavili raznovrsnim repertoarom, delima domaćih autora, ali i horskim kompozicijama Hendla, Baha, Skarlatija, Daulenda, Mocarta i Rodžersa, i tako predstavili čitav spektar svojih interpretativnih mogućnosti“ (Paladin 2013, 99).

Kao ansambl Radio Beograda, Dečji hor je učestvovao i na mnogim gradskim i državnim manifestacijama i priredbama, kao što su, na primer, Svečana akademija povodom proslave desetogodišnjice opšte deklaracije o pravima čoveka (1962), završna svečanost Jugoslovenskih pionirskih igara (1962), Obeležavanje bombardovanja Beograda (1964), proslava dvadesetogodišnjice Radio Beograda u posleratnoj Jugoslaviji (1964), otvaranje 11. kongresa Komunističke partije Jugoslavije (1979). Pevali su 1980. godine na koncertu koji je nosio naziv „Bez tebe pred nama, s tobom u nama“, posvećenom Josipu Brozu Titu, koji je te godine i preminuo. Tim povodom izvedene su obrade narodnih pesama (uradio ih je Zlatan Vauda) i dečje rodoljubive horske kompozicije. Ansambl je uzimao učešće i na manifestaciji „Stazama slobode“ (1983) u Domu pionira, kada su pevali pesme *Moja Jugoslavija* Dušana Karuovića, *Bila je jedna četa* Darka Kraljića i *Kako raste naša Jugoslavija* Zorana Simjanovića. Naredne godine nastupili su i u okviru manifestacije „Putevi slobode“, koja je bila koncipirana kao razmena kulturnih projekata među gradovima, kao i na priredbi povodom jubileja AVNOJ-a, na kojoj su, kasnije, više puta pevali.

Ansambl je 1974. godine prvi put nastupio u Kragujevcu i na „Velikom školskom času“, koji je posvećen sećanju na streljane učenike, profesore i rodoljube u ovom gradu 21. oktobra 1941. godine. Tada su izveli kantatu *Cvet slobode* Zorana Hristića, sa horom „Branko Krsmanović“ i reprezentativnim orkestrom Garde. Ova manifestacija imala je značajnu ulogu u podsticanju savremenih domaćih kompozitora da komponuju dela po pozivu posvećena tom velikom stratištu. Tako je Dečji hor 1975. godine na istoj svečanosti učestvovao u izvođenju dela *Nepokoreni grad* Enrika Josifa, uz Mešoviti hor „Branko Krsmanović“ i reprezentativni orkestar Garde. Dirigovao je Franc Klinar. Sledeće godine, sa istim orkestrom, Mešovitim horom „Dr Vojislav Vučković“ iz Niša, dramskim umetnicima i vokalnim solisti-

ma, kao i dva ansambla iz grada domaćina – horom Prve gimnazije i Srednje medicinske škole, izveli su poemu za soliste, recitatore, dečji hor i orkestar *Otvorena pjesma* Zlatana Vaude, koja je nastala na stihove Jure Kaštelana.¹¹ Naredne, 1977. godine, izvedeno je delo Riste Avramovskog *Povesnica*, sa Simfonijskim orkestrom RTB i dirigentom Mladenom Jaguštom. Još jedna Vaudina kompozicija, *San im čuva istorija*, predstavljena je publici 1980. godine, a sledeće i *Veliki školski čas 81* Dušana Radića. Za tu priliku 1983. godine Zoran Hristić je komponovao *Kroz pobede u čitanke*, a 1984. Konstantin Babić *Dani nikad davni* – ostvarenja u čijem je izvođenju učestvovao Dečji hor.

Na osnovu pomenutog može se zaključiti da su dela savremene muzike često bila na repertoaru ansambla. Muzika deci neprihvatljiva na prvo slušanje postajala je vremenom pevljiva, ali tek posle napornih proba, koje je Vauda osmišljavao na poseban način. Smatrao je da put uspešne interpretacije kreće od upoznavanja epohe u kojoj je delo nastalo, a potom i da zavisi od objašnjenja teksta koji pevači tumače ukoliko je pisan na stranom ili starom jeziku. Posle navedenih informacija on je pevače učio notni tekst, po glasovima, a tek potom je grupe spajao na zajedničkim probama. Ovakav princip bio je uslovljen činjenicom da mnogi nisu bili muzički obrazovani, već da su program učili po sluhu. Taj koncept su koristila i muzički obrazovana deca, posebno pri savladavanju dela savremene literature. Do ovakvog iskustva Vauda je došao svojim radom i traganjem za putem koji će dati dobre rezultate. Posle niza proba čak i najkompleksnija ostvarenja novog vremena postajala su pevljiva. Izraz na dečjim licima na koncertnoj sceni pokazivao je da sa razumevanjem tumače i tekst i muziku. Posebna osobina ovog ansambla bila je precizna intonacija, na kojoj je Vauda radio na više nivoa: kroz držanje intonacije u svojoj deonici; kroz održavanje intonacije u saglasju sa drugim glasovima; kroz održavanje intonacije uz orkestar; i tzv. „hvatanje“ intonacije u toku dela, u odnosu na druge izvođače (Iz intervjua sa Zlatanom Vaudom).

Bogata koncertna aktivnost na mnogim jugoslovenskim i inostranim scenama bila je od izuzetnog značaja kako za kulturnu afirmaciju Dečjeg hora, tako i za formiranje odnosa članova ansambla prema koncertnoj sceni i publici. Za izlazak na binu nije bilo dovoljno samo savladati repertoar, već i steći pevačku kondiciju za na-

¹¹ Izvođenje Vaudinog dela predstavljalo je kuriozitet. Naime, on je 1941. godine bio među drugovima i profesorima u Kragujevcu koji su izvedeni na streljanje, ali je, kako je sam kasnije pričao, „samim čudom ostao živ!“ (Intervjua sa Zlatanom Vaudom).

stup od skoro dva sata na sceni, sa pauzom. Koncerti su zahtevali mirno stajanje, ali i koncentraciju, kao umetničku disciplinu kojom je neophodno da ovladaju svi izvođači. Ključnu ulogu u oblikovanju koncertnih navika imao je Vauda. Osim pevanja, on je članove hora učio da moraju da imaju uredne frizure, ispeglanu garderobu i čiste cipele. Na probama je uvežbavan ujednačeni izlazak, nošenje fascikle u istoj ruci, mirno stajanje do izlaska dirigenta, gledanje u njega tokom pevanja, osmesi na licu u trenucima aplauza itd. Sve ove komponente bile su prepoznatljiva osobenost svakog nastupa Dečjeg hora i u javnosti su bile primećene.

Pored koncertnog repertoara, angažovanje Dečjeg hora može se pratiti i kroz saradnju sa Beogradskom operom. Ona je otpočela još pre Vaudinog dolaska, a kasnije nastavljena učestvovanjem u pripremi nekoliko premijera. Prvo operско delo na kome je novi dirigent radio bila je *Pikova dama* Petra Iljiča Čajkovskog (1956). Uspešne predstave, kojima je dirigovao Krešimir Baranović, dovele su do toga da celokupni izvođački sastav bude angažovan od strane čuvene nemačke diskografske kuće „Decca“ da delo snimi, a isti izdavač je te godine ploču i objavio (Paladin 2013, 24). Od 1959. godine, više sezona, Dečji hor je učestvovao u operi *Verter* Žila Masnea (Jules Massenet), a 1969. nastupio je u koncertnom izvođenju *Bizeove* (Georges Bizet) *Karmen*. Veliki izazov bila je i priprema, a potom i premijera opere *Otadžbina* Petra Konjovića 1983. godine, kao i premijerna obnova Verdijevog (Giuseppe Verdi) čuvenog operskog naslova *Atila*.

Osnovan kao ansambl pod okriljem Radio Beograda, Dečji hor je prvenstveno imao ulogu da svojim delovanjem upotpuni programske sadržaje tog medija dečjom muzikom. Dolaskom Zlatana Vaude na mesto dirigenta ta praksa je aktivno nastavljena, te se danas u Zvučnom arhivu Radio Beograda nalazi veliki broj trajno sačuvanih snimaka ostvarenih uz njegovu dirigentsku ruku. Na njima se nalaze dečje pesme, od kojih su mnoge stvaralački nastale inspirisane uspešnim nastupima hora, kao i brojne festivalske numere, koje su bile deo repertoara na dečjim festivalima. Studijski su zabeleženi i snimci dečje horske literature, ali i horska dela namenjena ženskim ili mešovitim horovima koja je Vauda, kao kompozitor, spretno aranžirao za svoj ansambl. Takođe, arhivirani su i zajednički koncertni nastupi sa drugim ansamblima Radio Beograda.¹² Kon-

¹² Ansamblu danas deluju u okviru Muzičke produkcije Radio-televizije Srbije. To su, pored Dečjeg hora, hor „Kolibri“, Simfonijski orkestar, Mešoviti hor, Big Bend, Narodni orkestar i Narodni ansambl (prim. A. P.).

certi su često bili realizovani u okviru ciklusa Muzičke večeri Radio Beograda,¹³ koji je imao značajnu muzičku reputaciju u kulturnoj ponudi Beograda.

Hor je često, posebno pedesetih godina XX veka, uživo učestvovao u emisijama Radio Beograda, što je bila praksa zadržana iz vremena prvih decenija emitovanja programa, kada su, zbog nepostojanja trajnih zapisa muzike (ploča), muzičari (solisti i ansambli) svirali i pevali u studiju, a slušaoci su imali prilike da direktno kroz program čuju njihova izvođenja. Nastupi Dečjeg hora bili su namenjeni najmlađim slušaocima. To im je, ujedno, bila i odlična reklama, jer su nova deca, na audicijama, često govorila da su za hor čula zahvaljujući programu Radija. Bili su i deo mnogih programskih akcija. Među njima se izdvajaju javni koncerti „Deco pevajte sa nama“,¹⁴ koji su imali veliki značaj u afirmisanju i popularizaciji dečje pesme. Održavani su u Zagrebu, Sarajevu, Novom Sadu, a najviše u Beogradu. Pevali su i u okviru ciklusa koncerata pod nazivom „Upoznajte nova imena“, koji je organizovala Zajednica evropskih radio stanica.¹⁵ Njihove nastupe su, u direktnom prenosu, pratili slušaoci flamanskog programa Belgijskog radija, francuskog programa Belgijskog radija, Danske, Izraela, francuskog i engleskog programa Radio Kanade, zatim slušaoci u Španiji, Turskoj, Austriji, Danskoj i Izraelu.

Sveukupna delatnost Zlatana Vaude kao dirigenta Dečjeg hora RTB ne ogleda se samo u bogatoj koncertnoj aktivnosti ansambla, koja je zahvaljujući njegovom vrhunskom umeću i prefinjenom osećaju za dečje horsko pevanje, hor svrstala među vodeće tog tipa u Evropi. Njegova je uloga, što danas vreme i pokazuje, bila složenije sociološka, o čemu svedoče i javna predavanja na različite teme koja je održao. Kao paradigma rečenog, može se pomenuti Vaudino izlaganje na simpozijumu Jugoslovenske radio-televizije još davne

¹³ Konceri tog ciklusa održavani su na Kolačevom narodnom univerzitetu (prim. A. P.).

¹⁴ Inicijator tih koncerata bio je Miroljub Jeftović, tadašnji urednik Radakcije za decu Radio Beograda. Javni koncerti su organizovani u saradnji sa svim radio-stanicama u zemlji. Njima je prethodio javni konkurs za stvaranje dečje pesme. Biral se najbolja, a žiri je, po republikama, odabirao po četiri pesme, koje su članovi saveznog žirija predlagali za izvođenje (prema: Paladin 2013, 28).

¹⁵ „Inicijativa za ovu manifestaciju potekla je od Jugoslovenske radio-televizije, sa ciljem da predstavi kompozitore, dirigente, vokalne i instrumentalne soliste i ansamble, koji su u svojim zemljama stekli punu afirmaciju i da njihove umetničke kvalitete potvrde pred širokim auditorijumom evropskih i vanevropskih radio-stanica“ (Paladin 2013, 89).

1972. godine. Ono je sadržajno aktuelno i danas, te u tom smislu možda i opominjuće, jer u periodu od nešto više od pet decenija ne samo da se ništa značajnije nije uradilo, već šire posledice možemo pratiti u savremenom društvu. Vauda je tada govorio o istaknutom značaju muzike na oblikovanje dečje psihe, apostrofirajući primere iz muzičke istorije o ulozi te umetnosti na formiranje društva uopšte. Konstatujući da „kompleks pitanja“ koja ta tema otvara „nije dovoljno negovan, primećen“, on je i zaključio da je „baš ta dugogodišnja indiferentnost“ društva prema relaciji „društvo – muzika – dete“ u tadašnje vreme već „skupo [...] plaćena“, želeći da ukaže na različite pojave u popularnoj kulturi koje su već tada „dovele do neukusnosti, šunda, jeftinog pojma popularnosti“ (Vauda 1972). Na kraju, kako sam piše: „Postavljam pitanje za razmišljanje: Da li je u eri preusmeravanja tokova ekonomske, privredne i zdravstvene politike kultura još uvek jeftinija od nekulture? [...] Mislim ovde na deformaciju dečje ličnosti kojoj se nudi muzika sumnjivih žanrova, jeftinoće, šok stilova. U tome bi sociolozi pa čak i psihijatri mogli dati određenu dijagnozu“ (Vauda 1972). Pomenutim radom on je želeo da ukaže na neophodnost institucionalizovanog bavljenja muzikom u smislu njene veće prisutnosti u životu svakog deteta kroz obrazovanje u osnovnim i srednjim školama. Smatrao je da „kultura na nega i snaga malog čoveka leži u definisanju i razgraničenju korisnog od nekorisnog, mogućeg od nemogućeg, kulturnog od nekulturnog“ (Paladin 2013, 63), navodeći Dečji hor kao mesto u okviru koga deca mogu da se distanciraju od negativnih uticaja masovnih medija u kontekstu plasiranja različitih nekulturnih sadržaja i da se upoznaju sa vrhunskom kulturom. Bez obzira na to da li će oni jednoga dana biti muzičari ili ne, pevanje u horu, obaveza da uredno dolaze na probe, da budu disciplinovani, da se kroz dela koja pevaju uče dobroj muzici, bili su put za koji je Vauda smatrao da izgrađuje u njima i prve normative za moguću selekciju kulturnih sadržaja. On je podržavao svoje članove u želji da upišu muzičku školu, ali je još više težio da u njima usadi ljubav prema muzici i izgradi buduću koncertnu publiku, oblikujući ljude koji će imati afinitet prema kvalitetnoj kulturi.

Za nešto više od tri decenije profesionalnog rada sa Dečjim horom, Vauda je oformio renomirani ansambl, koji je svojim delovanjem ostavio značajan trag u jugoslovenskom muzičkom životu. To je bio hor u čijim je izvođenjima kritika prepoznavala „gracioznu stilsku interpretaciju“, „ritmičku preciznost“ i „odličnu dikciju“ (Liljaković 1969), te „suptilno dinamičko nijansiranje, glasovne grupe

sigurne u svojim deonicama, zaobljenost glasova i iznad svega toga radost pevanja“ (Nešić 1984). Sistematskim i studioznim radom, insistiranjem na predanosti u tumačenju svake nove kompozicije, iskrenim umetničkim pristupanjem svakom novom delu ili novom koncertu, Vauda je uspeo da oblikuje izvođačko telo koje je bilo sposobno da brzo, ali studiozno savlada i najkompleksnija muzička ostvarenja. Sve to postigao je „interesantnim“ i „duhovitim“ stilom rada, koji je kod dece, kako je primetila operaska umetnica Milena Kitić, razvijao „enormnu ljubav za pevanje, horsko i solističko, kao i za scenski nastup“ (Iz intervju sa Milenom Kitić).¹⁶ Vauda je za decu bio mnogo više od dirigenta. Bio im je prijatelj, vaspitač, savetnik i učitelj, a kao roditelj toplo je o njima govorio: „Svi su izuzetno marljivi i disciplinovani. Uglavnom su odlični đaci iako na probe dolaze tri puta nedeljno, pripremaju i po stotinu časova programa godišnje, a snimaju i ploče [...] To, međutim, nije prepreka za dobar kolektivan rad i drugarstvo među mališanima koji ovde, uz muzičku kulturu i ljubav prema muzici, posredno stižu i šire vaspitanje“ (Otašević 1974). Prema mišljenju Snežane Nikolajević, on „spada u one umetnike koji rade mirno, vredno, kontinuirano i sa puno entuzijazma“ (Nikolajević 1984). Kvalitet njegovog ansambla ostvaren je, kako primećuje Vojna Nešić, „umetničkom nadgradnjom dirigenta [...] koji je u svakom trenutku imao prislan kontakt sa horom, na koji je preneo svoje umetničke interpretacije“ (Nešić 1984). Kolege muzičari su Dečji hor označili kao „radosni trenutak u našoj muzičkoj tradiciji“ (Iz intervju sa Slobodanom Atanackovićem),¹⁷ a jedan od mnogih kritičara zabeležio je da „na kraju treba odati posebno priznanje vrednom i sigurnom dirigentu Zlatanu Vaudi pod čijim je vodstvom ovaj simpatični zbor stekao renome i izvan granica naše zemlje“.¹⁸

O Vaudinoj epohi u biografiji Dečjeg hora RTB može se govoriti kao o najznačajnijem vremenu u radu tog ansambla. On ne samo da je postavio dobre programske i izvođačke smernice, već je utemeljio put kojim je hor mogao da nastavi i po njegovom penzionisanju. U njegovoj umetničkoj biografiji zabeleženi su uspesi i brojna priznanja koja je dobio za svoj profesionalni rad. Međutim, jedno od

¹⁶ Operaska umetnica Milena Kitić bila je članica Dečjeg hora RTS u periodu od 1974. do 1979. godine (Iz intervju sa Milenom Kitić).

¹⁷ Kompozitor Slobodan Atanacković je bio dugogodišnji direktor Muzičke produkcije RTD, pod čijim okriljem i danas deluje Dečji hor.

¹⁸ Mirko Livaković, naslov nepoznat, *Slobodna Dalmacija*. Kritika preuzeta iz *Informatora RTB*, br. 143, 1. 8. 1969.

najvećih svakako su reči koje mu je na autorskoj večeri posvećenoj njegovim kompozicijama, u ime bivših članova Dečjeg hora, uputio istaknuti pijanista Aleksandar Serdar,¹⁹ nekada i sam pevač tog ansambla, koje na najbolji način zaokružuju Vaudinu sveukupnu profesionalnu, dirigentsku i ljudsku ličnost: „Svakako da je g. Vauda kao kompozitor, a kompozitor podrazumeva najobrazovanijeg muzičara, kao filozof, kao svesna osoba, vršio neverovatan uticaj na sve nas. Svaka svesna osoba ima neverovatan uticaj na svoju okolinu, a naročito jedan kompozitor, jedan muzičar, koji je time obeležio naše odrastanje i uneo u nas, u naše živote, u naš proces razmišljanja, kako disciplinu tako i određene aspekte koje smo mi, kasnije, svako u svojoj profesiji, nosili kroz sebe i koristili onako kako smo mogli da ih u sebi prepoznamo i saznamo. Svi se sećamo tog divnog perioda druženja, sećamo se velikog uticaja i ličnosti Zlatana Vaude i svi smo mu zahvalni na tom divnom vremenu, na divnom njegovom strpljenju, na njegovom radu sa nama i na svemu onome što je on, kroz taj naš period života, uspeo da prenese i ugradi u sve ono što smo zajedno uradili“ (Serdar 2007).

Ugrađujući u svoje pevače ljubav prema muzici, Zlatan Vauda se u istoriju domaćeg muzičkog izvođaštva upisao kao najveći stručnjak u oblasti dirigovanja dečjim ansamblom, ostavivši time neprocenjivi trag, koji su sa velikim pijetetom nastavili da prate njegovi naslednici, kao i drugi poštovaoci dirigentske umetnosti ovog velikana.

Literatura

- Kovačević, Krešimir. 1969. Naslov nepoznat. *Borba*, Zagreb, 4. mart.
- Livaković, Mirko. 1969. Naslov nepoznat. *Slobodna Dalmacija*. Kritika preuzeta iz *Informatora RTB*, br. 143, 1. avgust.
- Mandić, Igor. 1967. Beogradski trijumfi. *Vijesnik* 27. jul.
- Nepoznat autor. 1956. Naslov nepoznat. *Borba* 7. maj.
- Nešić, Vojna. 1984. „Muzika u Srbiji – Koncert Dečjeg hora RTB“. *Koraci: časopis za književnost, umetnost i kulturu*, sveska 1–2.
- Otašević, Branka. 1974. Mali pevači navelikoj priredbi UNICEF-a u Parizu. *Politika* 2. decembar.

¹⁹ Aleksandar Serdar je bio član Dečjeg hora RTB sedamdesetih godina XX veka.

- Nikolajević, Snežana. 1984. Osmopevni venac. *Politika* 30. januar.
- Paladin, Aleksandra. 2013. *Dečji hor Radio-televizije Srbije (1947–2012) – izazov koji hrani nadahnuće*. Beograd: Izdavaštvo Radio-televizije Srbije.
- Plavša, Dušan. 1956. Naslov nepoznat. *NIN* 13. maj.
- Radenković, Milutin. 1960. Naslov nepoznat. *Borba* 14. decembar.
- Radenković, Milutin. 1964. Koncert dečjeg hora Radio-televizije. *Borba* 23. decembar.
- Sabo, Anica. 2020. „NePOKOŠENI OSMESI Zlatan Vauda (1923–2010)“. *Slovenika* 6: 193–209. <http://slovinci.rs/wp-content/uploads/2021/02/sabo-vauda.pdf>
- Serdar, Aleksandar. 2007. *Govor povodom autorske večeri kompozitora Zlatana Vaude*, rukopis, iz dokumentacije porodice Vauda.
- Vauda, Zlatan. 1972. *Dečja muzika na vetrometini društvenih zbivanja*, tekst pročitao na simpozijumu JRT, Opatija, april 1972, rukopis, iz dokumentacije porodice Vauda.

Intervjui:

- Intervju sa Dejanom Despićem, akademikom i kompozitorom, rađen 2011. godine. Intervju radila Aleksandra Paladin, originalni tekst kod autorke.
- Intervju sa Zlatanom Vaudom, kompozitorom i dirigentom, rađen 2011. godine. Intervju radila Aleksandra Paladin, originalni tekst kod autorke.
- Intervju sa Milenom Kitić, operskom umetnicom, rađen 2011. godine. Intervju radila Aleksandra Paladin, originalni tekst kod autorke.
- Intervju sa Radetom Radivojevićem, kompozitorom, rađen 2011. godine. Intervju radila Aleksandra Paladin, originalni tekst kod autorke.
- Intervju sa Slobodanom Atanackovićem, kompozitorom, rađen 2011. godine. Intervju radila Aleksandra Paladin, originalni tekst kod autorke.

Aleksandra Paladin
Fakulteta sodobnih umetnosti
Beograd, Srbija
aleksandra.paladin@fsu.edu.rs

ZLATAN VAUDA – DIRIGENT OTROŠKEGA ZBORA RADIO-TELEVIZIJE BEOGRAD

Skladatelj Zlatan Vauda je bil vsestranska umetniška osebnost, ki je s svojim poklicnim angažmajem aktivno vplivala na oblikovanje srbskega, pa tudi jugoslovanskega glasbenega življenja v drugi polovici XX stoletja. Med dejavnostmi, katere je opravljal, izstopa delo z Otroškim zborom Radio Beograda (pozneje Radio-televizije Beograd – RTB), katerega je, kot dirigent, vodil več kot tri desetletja, v obdobju od 1953 do 1986. Sodelovanje v različnih programskih projektih, nastopi na koncertih in festivalih po vsej nekdanji Jugoslaviji in v tujini, so zaznamovali najuspešnejša leta v karieri tega ansambla. Med glasbenimi profesionalci je Vauda veljal za vrhunskega poznavalca problematike v zvezi z oblikovanjem otroških zborov, pa tudi kot raziskovalec na ravni obogatitve zborovskega repertoarja, kar je za rezultat imelo številna predavanja, ki jih je na te teme imel za študente dirigiranja, učitelje glasbene vzgoje (danes glasbene kulture), ter za dirigente, ki so delali z otroki. Njegove praktične izkušnje so bile spodbudne tudi za ustanovitev številnih zborovskih skupin, katerih dirigenti so pogosto bili tudi nekdanji člani »Vaudinega Otroškega zbora«, kar je ime, po katerem je širša javnost poznala Otroški zbor RTB.

Ključne besede: Zlatan Vauda, Otroški zbor RTB, dirigent

Aleksandra Paladin
Faculty of Contemporary Arts
Belgrade, Serbia
aleksandra.paladin@fsu.edu.rs

ZLATAN VAUDA – CONDUCTOR OF THE CHILDREN'S CHOIR OF THE RADIO TELEVISION BELGRADE

The composer Zlatan Vauda was a versatile artistic figure, whose professional engagement actively influenced the shaping of Serbian and Yugoslav musical life in the second half of the 20th century. His work with the Children's Choir of Radio Belgrade (later Radio Television Belgrade – RTB), which he led as a conductor for more than three decades, 1953–1986, stands out among his activities. His involvement in various programmatic projects and performances

at concerts and festivals throughout the former Yugoslavia and abroad marked the most successful years in the career of the ensemble. Among music professionals, Vauda was recognized as a supreme expert on the establishment of children's choirs, but also as a researcher studying the enrichment of the choral repertoire, which resulted in numerous lectures on these topics for conducting students, teachers of music education (the course is now called music culture) and conductors working with children. His practical experience was encouraging for the establishment of many children's choir ensembles, whose conductors had often been former members of 'Vauda's Children's Choir', which was a popular name of the Children's Choir of the Radio Television Belgrade.

Keywords: Zlatan Vauda, Children's Choir of the Radio Television of Belgrade, conductor

Primljeno / Prejeto / Received: 03. 07. 2023.

Prihvaćeno / Sprejeto / Accepted: 23. 11. 2023.